

Bijlage 2: Overzicht reservelandschap in NL¹

Naam reserve/ organisatie	Defensie (Korps Nationale Reserve)	Brandweervrijwilligers	Dijkbewaking van de waterschappen	Rode Kruis en Ready2Help (burgerhulpnetwerk)
Taak van de reserve	<ul style="list-style-type: none"> Bewaken en beveiligen van Nederlands grondgebied. Daartoe behoren ontruimde gebieden en vitale objecten, zoals energiecentrales, tunnels en bruggen en (lucht)havens.² 	<ul style="list-style-type: none"> Voorkomen, beperken en bestrijden van brand en het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand. 	<ul style="list-style-type: none"> Waarborgen van de waterveiligheid in Nederland. 	<ul style="list-style-type: none"> Bieden van noodhulp. Ready2Help is onderdeel van het Rode Kruis; doel is daarvan is om het netwerk van opgeleide- en getrainde noodhulpvrijwilligers van het Rode Kruis te versterken met behulpzame burgers.
Organisatie en aansturing	<ul style="list-style-type: none"> Werkgever: Ministerie van Defensie Stelselverantwoordelijk: Ministerie van Defensie <p>Organisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> Reservisten worden ingedeeld bij een onderdeel van de krijgsmacht³ en vervullen militaire taken. Reservisten zijn onderdeel van de marine, landmacht, luchtmacht, marechaussee en het defensie cyber commando⁴. <p>Oproep en inzet:</p> <ul style="list-style-type: none"> Onder normale omstandigheden worden reservisten niet verplicht opgeroepen. Reservisten moeten wel een aantal dagen per jaar deelnemen aan militaire opleidingen, oefeningen en inzet.⁵ Reservisten treden vrijwillig in dienst en kunnen alleen voor korte perioden worden opgeroepen. 	<ul style="list-style-type: none"> Werkgever: veiligheidsregio's (deze besluit ook over inzet, aansturing op regionaal niveau). Stelselverantwoordelijkheid: het ministerie van Justitie & Veiligheid. <p>Organisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> De veiligheidsregio's zijn verantwoordelijk voor de inrichting van de lokale brandweerposten in hun regio. Hieronder valt ook het werven van vrijwilligers. Vrijwilligers vormen de lokale sleutel naar de vermaatschappelijking van de brandweer. Ze helpen burgers ook met voorkomen en leren beperken van brand. <p>Oproep en inzet:</p> <ul style="list-style-type: none"> Regionale brandweren voeren de wettelijke opdracht (zoals beschreven bij taak en missie) uit met beroepspersoneel en met vrijwilligers⁶. Vrijwilligers maken deel uit van de brandweerpost en zullen worden ingezet als de brandweer een oproep krijgt. Per brandweerpost verschilt het hoe vaak zij worden opgeroepen. Dit is onder andere afhankelijk van de locatie. 	<ul style="list-style-type: none"> Werkgever: De waterschappen in een bepaalde (veiligheids-)regio. Er is geen landelijke aansturing of kader. <p>Organisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> Georganiseerd per waterschap en hebben verschillende functies en taken, gebaseerd op de risico's in de regio. De invulling van de dijkbewaking verschilt per waterschap, zo bestaat de reserve uit vrijwilligers, maar in andere gevallen uit interne krachten. <p>Oproep en inzet:</p> <p>Verschilt per waterschap. Via voorankondiging (mail/app). Zelf invullen per dagdeel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Werkgever Rode Kruis en R2H: Rode Kruis Privaat initiatief / geen overheidsbemoedienis. <p>Organisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> Uitgangspunt: in beginsel werkt Rode Kruis met vrijwilligers maar als het moet doen we het onder bepaalde voorwaarden met betaalde krachten. <p>Oproep en inzet:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rode Kruis: Coördinatoren schakelen met de relevante instellingen (koude fase), maar treden ook actief naar buiten om hulpvragen voor te zijn (warme fase). Deze actieve relaties zijn belangrijk, aangezien in de warme fase pas duidelijk is waar hulp nodig is. Indien nodig zet RK vrijwilligers in. Ready2Help: 'burgernetwerk van het Rode Kruis' <ul style="list-style-type: none"> Rode Kruis stuurt oproep uit via Ready2Help Ready2Helper besluit zelf of hij/zij kan helpen bij een oproep
Wettelijke basis	<ul style="list-style-type: none"> Ja, Militaire Ambtenarenwet 1931⁷; daarin is opgenomen dat de krijgsmacht bestaat uit dienstplichtigen en vrijwilligers. Voor elke type inzetbaar personeel is een apart wettelijk kader opgesteld. 	<ul style="list-style-type: none"> Ja, Wet veiligheidsregio's en de onderliggende besluiten en regelingen. In het besluit personeel veiligheidsregio's zijn opleidingsvereisten van brandweerpersoneel vastgelegd. 	<ul style="list-style-type: none"> Rondom waterveiligheid is veel bij wet geregeld. Hieronder vallen o.a. de zorgplicht voor de waterkering en normering van waterkeringen op nationaal en regionaal niveau in de Waterwet en provinciale verordeningen.⁸ De dijkbewaking wordt niet expliciet genoemd in de wet. 	<ul style="list-style-type: none"> Besluit Rode Kruis 1988⁹; een convenant met de veiligheidsregio opgesteld om de inzet van het Rode Kruis te bewerkstelligen.
Rol van reservisten/ vrijwilligers	<p>De taken van een reservist bestaan uit¹⁰ militaire bijstand:</p> <ol style="list-style-type: none"> bij rampenbestrijding, 	<ul style="list-style-type: none"> Vrijwilligers van de gemeentelijke brandweer en beroepskrachten verrichten in 	<ul style="list-style-type: none"> Dijkbewaking: in team van minstens twee personen, waarbij 	<p>De taken van de vrijwilligers van Rode Kruis bestaan uit o.a.:</p> <ol style="list-style-type: none"> Coördineren;

¹ De informatie in onderstaande tabel is (wanneer er geen verwijzing naar een bronvermelding bij staat) afkomstig uit de factsheets/gespreksverslagen van de gesprekken met de bestaande reserves.

² [Korps Nationale Reserve | Koninklijke Landmacht | Defensie.nl](#)

³ [Word jij de backup voor onze nationale veiligheid? - Werken bij Defensie](#)

⁴ [Wat is een reservist? | Reservisten | Defensie.nl](#)

⁵ [Informatie voor werkgevers van reservisten | Reservisten | Defensie.nl](#)

⁶ [2013-brandweer-NL-vakvereniging-brandweer-vrijwilligers-vrijwilliger-bij-de-brandweer-visie.pdf \(ifv.nl\) p6](#)

⁷ [wetten.nl - Regeling - Militaire Ambtenarenwet 1931 - BWBR0001952 \(overheid.nl\)](#)

⁸ [Waterveiligheid - aspect leidraad waterakkoorden - Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#)

⁹ [wetten.nl - Regeling - Besluit Rode Kruis 1988 - BWBR0004470 \(overheid.nl\)](#)

¹⁰ [Korps Nationale Reserve | Koninklijke Landmacht | Defensie.nl](#)

	<ul style="list-style-type: none"> 2. aan civiele autoriteiten voor het handhaven van de openbare orde en veiligheid, 3. aan militaire transporten door Nederland bij grote oefeningen of inzet, 4. aan eenheden van de Nederlandse krijgsmacht tijdens vertrek of terugkeer van uitzending, 5. aan civiele autoriteiten bij grote evenementen en bij ceremoniële activiteiten. 	<p>belangrijke mate dezelfde werkzaamheden¹¹.</p> <p>Bij de brandweer zijn drie vrijwilligers werkzaam:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) vrij instroom (op oproepbasis, vrijblijvend), 2) vrijwilligers die verblijven op de kazerne (verplichting karakter), 3) vrijwilligers met piketdiensten (verplichtend karakter). 	<p>systematisch de waterkering wordt afgespeurd. Hierbij noteren zij waarnemingen en treffen zij (indien nodig) noodmaatregelen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> 2. Fondsen werven; 3. Trainingen geven; 4. De zorg ondersteunen; 5. Helpen in coronateststraten; 6. Patiënten vervoeren; en 7. Voedselpakketten uitdelen. <p>Ready2Help is de rol van vrijwilligers divers, afhankelijk van oproep (denk daarbij aan voorlichtingsfolders verspreiden of helpen zoeken bij een vermissing).¹²</p>
<i>Aantallen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - 6000 – 6500 reservisten, allen werkzaam bij Defensie. - Grootste deel (ongeveer 3000 reservisten) is lid van Nationale Reserve van de landmacht. Dit is het grootste onderdeel van Korps Nationale Reserve. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ruim 28000¹³ mensen werken bij de brandweer. Hiervan zijn 24.000 operationeel personeel (dus inzetbaar)¹⁴. - Van het operationeel personeel zijn ongeveer 19000 vrijwilligers en ongeveer 5000 hebben een vast dienstverband. 	<ul style="list-style-type: none"> - Landelijk zijn er ongeveer 3.000 dijkbewakers die in crisissituaties inzetbaar zijn. - Aantallen verschillen per waterschap en zijn afhankelijk van meerdere factoren, zoals de invulling van vrijwilligers, hoeveel dijk het waterschap beheert, aanwezigheid van water, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - Het Rode Kruis telt meer dan 20.000 vrijwilligers die bereid zijn om noodhulp te verlenen. - Het Rode Kruis heeft ruim 400 beroepskrachten die vrijwilligers ondersteunen. - Meer dan 90.000 burgers hebben zich aangemeld bij Ready2Help.
<i>Scholing/opleiding om reservist te worden</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Korte militaire opleiding (eenmalig, vereist om toe te treden tot de reserve). 	<ul style="list-style-type: none"> - De basisopleiding duurt ongeveer 2 jaar en wordt gegeven op het Instituut Fysieke Veiligheid in Arnhem. 	<ul style="list-style-type: none"> - Een basiscursus dijkbewaking voor de nodige basiskennis. 	<ul style="list-style-type: none"> - De vrijwilligers van het Rode Kruis doorlopen een EHBO training. - De vrijwilligers die ingezet worden via R2H zijn niet opgeleid of getraind.
<i>Scholing/opleiding om reservist te blijven</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Verplichte opleidings- en oefendagen. - Gebruik gemaakt van een jaarplanning zodat reservisten weten waar ze aan toe zijn, soms zijn er situaties waarbij een kortere reactietermijn geldt (e.g. ramp of noodsituatie). - Reservisten bekleden verschillende functies. Uren opkomst p/j is afhankelijk van de functie van de reservist.¹⁵ 	<ul style="list-style-type: none"> - Periodieke medische keuring: PPMO (geldt voor vrijwilligers en beroepskrachten). - Trainingen voor specialisaties worden in de regio's gegeven. - Voor vrijwilligers is er in de meeste gevallen 1 oefenavond per week. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oefendagen en praktijktrainingen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vrijwilligers van het Rode Kruis: <ul style="list-style-type: none"> o Vlieguren maken in de evenementen-hulpverlening. o Vaardigheden blijven oefenen tijdens opleidingen/trainingen zodat ze inzetbaar zijn tijdens crisis.
<i>Vrijwilligheid/vrijblijvendheid</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Wel vrijwillig, niet vrijblijvend¹⁶. Reservist kan zelf aangeven hoe vaak en lang die wilt werken, maar er zijn ook een paar verplichte bijeenkomsten zoals oefeningen en theoriedagen.¹⁷ 	<ul style="list-style-type: none"> - Wel vrijwillig, niet vrijblijvend. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wel vrijwillig, vrijblijvendheid verschilt per regio en waterschap. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rode Kruis: wel vrijwillig, niet vrijblijvend. Bij weinig inzet of reactie wordt een gesprek aangegaan. - R2H: wel vrijwillig, wel vrijblijvend. Geen verwachting van inzet.
<i>Vergoeding vrijwilligers</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Reservisten hebben een aanstelling als militair ambtenaar bij de krijgsmacht. Zij hebben bijna dezelfde rechtspositie als beroepsmilitairen. - Reservisten werken op basis van een 0-urencontract. Defensie betaald het salaris van een reservist tijdens de periode dat hij in werkelijke dienst is en vergoeding is gelijk aan dat van de beroepsmilitair.¹⁸ 	<ul style="list-style-type: none"> - Vrijwilligers hebben een aanstelling als ambtenaar en ontvangen een financiële vergoeding primair op basis van hun inzet. - Er bestaat een verschil in vergoeding tussen vrije-instroom vrijwilligers (alleen op oproep) en vrijwilligers die verblijven op de kazerne of piketdiensten draaien (vaste uren volgens een rooster). - Verzekeringen e.d. is verantwoordelijkheid van de werkgever (veiligheidsregio). 	<ul style="list-style-type: none"> - Kan met een vrijwilligersovereenkomst en een vergoeding per uur. Dit kan ook als vergoeding per opkomst georganiseerd worden. - Als het voornamelijk medewerkers zijn, is het onderdeel van hun werk. Zij krijgen dan niet extra betaald. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vrijwilligers van het Rode Kruis worden ingezet op vrijwillige basis en verbinden zich ook als vrijwilliger aan de organisatie waar ze worden ingezet. - Dit gebeurt op basis van een vrijwilligersverklaring.

¹¹ [Periodieke medische keuring | CAR-UWO](#)

¹² [Aanmelden \(rodekruis.nl\)](#)

¹³ [Brandweer](#)

¹⁴ [Brandweer; beroeps en vrijwilligers, rangniveau, opleiding, regio 2000-2019 \(cbs.nl\)](#)

¹⁵ [Arbeidsvoorwaarden en rechtspositie reservisten | Reservisten | Defensie.nl](#)

¹⁶ Met vrijblijvendheid wordt in dit document bedoeld dat er geen bepaalde afspraken of beloftes gedaan worden. Niet vrijblijvend betekend dus dat er bepaalde afspraken of beloften bestaan die gedaan worden tussen reservist en organisatie.

¹⁷ [Reservist Landmacht - WerkenbijDefensie.nl](#)

¹⁸ [Arbeidsvoorwaarden en rechtspositie reservisten | Reservisten | Defensie.nl](#)